

SOUHRN

Disertační práce obsahuje šest prací zabývajících se vlivem izolace, fragmentace a ztráty biotopu v současné kulturní a urbanizované krajině, od studia konkrétního druhu až po studium motýlích společenstev.

První dvě práce se zabývají autekologickým výzkumem okáče skalního (*Chazara briseis*) v jeho poslední životaschopné populaci v České republice. Tento druh zaznamenal za zhruba 20 let výrazný ústup a v republice téměř vyhynul. V práci jsou uvedeny důvody jeho ústupu: značná specializovanost životní strategie a ztráty biotopu. V důsledku vysokých mortalit oplozených samic vyžaduje tento druh pro přežití kompenzaci vysokým počtem jedinců. Další práce se zabývá stanovištními nároky housenek tohoto druhu. Stanovištní podmínky na sledovaných plochách se nápadně shodují s podmínkami, které byly v oblastech výskytu v Německu, a kde je již motýl téměř vyhynulý.

Další dvě práce se zabývají vlivem urbanizace na motýlí společenstva na území Prahy. První práce poukazuje na změny v diverzitě motýlích společenstev ve 25 vybraných rezervacích a parcích v rozmezí 30 let. Dále sleduje příčiny daných změn. Během této doby nedošlo sice k úbytku v průměrném počtu druhů, ovšem došlo k detekovatelné změně druhového složení. Nápadný posun v druhovém složení byl pozorován především v územích rozlehlých a propojených, se značnou diverzitou jak geomorfologickou, tak vegetační. Druhá práce se zabývá přímo vlivem urbanizace na druhové složení motýlích společenstev a abundanci druhů. Je založena pouze na recentních pozorováních. Většina druhů měla největší abundance v periferních částech města. 11 druhů nevykazovalo žádný trend ve změnách abundancí podél gradientu. Žádní motýli neprofitovali z prostředí centrálních oblastí města, specializované druhy směrem k centru mizí. Práce tak poukazují na významný vliv urbanizačního gradientu na složení motýlích společenstev.

Pátá práce studuje vliv dlouhodobých stanovištních změn a změn klimatu na diverzitu gild nočních motýlů na okraji Prahy za období 23 let. Zatímco specializované druhy reagovaly na změny a ztráty biotopů, druhy nespécializované byly ovlivněny dlouhodobými klimatickými trendy. Specializované druhy, jejichž biotopů v okolí ubylo, zaznamenaly výrazný pokles v druhové bohatosti, zatímco diverzita nespécializovaných druhů v čase rostla především v závislosti na zvyšující se průměrné roční teplotě.

Poslední, šestá práce poukazuje na možnosti, které současná kulturní krajina poskytuje specializovaným mizejícím druhům v podobě vzniku náhradních biotopů na postěžečných stanovištích ve vápencových lomech v Českém krasu. Srovnává vliv technických rekultivací a spontánní sukcese na vývoj a složení společenstev na těchto plochách. Na příkladu cévnatých rostlin a deseti skupin bezobratlých živočichů, včetně denních motýlů, byl prokázán význam spontánní sukcese na těchto plochách. Spontánní sukcesí ponechané plochy hostily druhy vázané na ranější sukcesní stadia, tedy biotopy, které v běžné kulturní krajině takřka vymizely. Práce poukazuje na významný vliv možné řízené sukcese na přežití značné části ohrožených organismů.

Podrobnosti jsou uvedeny v následujícím seznamu abstraktů (pouze v anglickém jazyce).